

Petrbokův memoriál aneb „Cyklistický závod Praha – Amerika – Zlatý kůň“ – 50 let

Petrbok Memorial Trophy

– a bicycle race “Prague – Amerika Quarry – Zlatý kůň Hill” – 50 years of duration

Vladimír Lysenko¹

Obr. 1. Start prvního ročníku v roce 1966. Motorizovaný doprovod členů Krasové sekce Praha zleva: Míla Hess, Láda Dvořák, v pozadí tříkolka „Velorex“ se Zdeňkem Březinou a kameramanem Jasonem. Závodníci cyklisté zleva: Vladimír Lána, Vladimír Lysenko (autor článku) z Krasové sekce Praha, Právek Jech a Jiří Kreisl z Vlastivědného klubu OM Beroun, Žofie Hlaváčková, Jaroslav Hromas a Petr Chyba z Krasové sekce Praha. Foto V. Lysenko.

Fig. 1. Participants of the memorial trophy in 1966. Photo by V. Lysenko.

The paper summarizes the history of the bicycle race organized by speleologists as a memorial trophy of the karst researcher Jaroslav Petrbok (1881–1960). Reflecting the unconventional personality of J. Petrbok, the race is full of joke, strange rules and practices. The anniversary 50th race was organized in 2015.

V roce 2015 uplynulo 50 let od dnes již historického okamžiku, kdy byl odstartován 1. ročník tzv. Petrbokova memoriálu. Stalo se tak 8. května 1966 se vzpomínkou na Jaroslava Petrboka (1881–1960), významného kvartérního badatele a svérázné postavy Českého krasu.

V 50. letech minulého století jsme se jako mladí adeпти speleologie a geologie s Petrbokem potkávali nejčastěji v okolí Koněprus – na Zlatém Koni a zejména na jeho výkopu v Chlupáčově sluji v lomu na Kobyle. Střety s naším „dědkem“ byly inspirující, ale často do té míry humorné a drsné, že se staly i podnětem pro mnohá následná převyprávění, šířená i mezi další generace jeskyňářů. Prostě Petrbok se stal mezi českými jeskyňáři legendou a tak nebylo divu, že se stal i jednou z ústředních postav příběhů s literární nadsázkou, tzv. „rodokrasů“, sepsaných Vladimírem (Wabi) Stárkou z Krasové sekce Společnosti Národního muzea v Praze. Jeden z těchto rodokrasů nazvaný „Cyklistický závod Praha – Amerika – Zlatý Kůň“, často čtený u táborových ohňů v Českém krasu, vyvolal rozhodnutí jej v modifikované formě realizovat jako Petrbokův memoriál. Organizátory prvních ročníků byli členové Krasové

sekce, od roku 1979 základní organizace 1-05 „Geospeleos“ České speleologické společnosti.

Start prvního ročníku byl v Oldřichově ulici v Praze–Nuslích, v blízkosti klubovny Krasové sekce v Jaromírově ulici. Na startu se sešlo 12 účastníků, z toho 7 bylo závodících cyklistů. Závod byl rozdělen do sedmi etap a v prvním ročníku všechny etapy byly závodní. Od začátku však měl závod charakter spíše velké recese než klasického cyklistického závodu, neobvyklými cenami jsou poctěni nejen vítězové různých kategorií, ale dramatická soutěž je i o poslední místo, oceněné stejnou cenou jako celkový vítěz závodu. V závodech jsou preferována stará, nejlépe historická kola a tak nebylo divu, že hned v prvních letech, jak přibývalo účastníků a vetších kol a s tím i spojených rizik, musely nastat změny a některé etapy byly z bezpečnostních důvodů vyhlášeny za nezávodní. I tak každý ročník měl svůj drsný příběh ať se jednalo o nečekané sjezdy do vod řeky Berounky, nebo náhlý rozpad historického kola za jízdy apod. V souvislosti se stavebními úpravami (dálnice D5, přeměna polní cesty na asfaltovou cyklostezku aj.) se měnila trasa závodu, hlavní lokality Praha – lomy Amerika – Mořina – Srbsko – Beroun – Zlatý Kůň však zůstaly součástí trasy až dodnes. Prvé ročníky, zejména průjezd

¹ Škroupova 563/11, 266 01 Beroun; vladimir.lysenko@free-style.cz
Český kras (Beroun), XLI (2015), 59–60, 2 obr.
© Muzeum Českého krasu, p. o., Beroun
ISSN 1211-1643
ISBN 978-80-87708-07-1

Obr. 2. Účastníci 50. ročníku Petrbokova memoriálu v roce 2015 na startu v Praze – Motole. Foto V. Lysenko jun.

Fig. 2. Participants of the jubilee 50th memorial trophy in 2015 at the start in Praha – Motol. Photo by V. Lysenko jr.

Prahou, se konaly pod „dozorem“ Veřejné bezpečnosti (VB), při prvním ročníku byli téměř všichni účastníci při průjezdu Smíchovem zadrženi, za doprovodu vozidel VB zajištění a několik hodin vyslýchání na stanici VB. S přibývajícemi lety se součástí memoriálu staly nedělní soutěž ve vrhu zkrasovělým balvanem a „fotbalový“ turnaj na dně lomu na Zlatém Koni za účasti několika družstev včetně družstva ženského. Turnaj měl specifická pravidla založená na kombinaci fotbalu a rugby a vyžadoval kvalitní fyzickou připravenost a hlavně odolnost. Přesto bývalo téměř pravidlem, že v pondělí se řada účastníků memoriálu objevila na chirurgii u účastníka memoriálu MUDr. J. Votočka. S postupem let memoriál nabýval na popularitě, běžná byla účast desítek jeskyňářů – cyklistů ze speleologických skupin nejen z Prahy ale zejména z Tetína, Bozkova, Liberce, Plzně, Týnčan, Tetína, Kladna, z Moravského a Slovenského krasu ale také z tehdejší NDR či Polska. I když byly nabídky z ČSTV o zapojení akce do programu cyklistického svazu, memoriál si udržel po celá léta „rodinný charakter“ jako akce speleologů.

Memoriál podnítil i další literární a výtvarné pokusy. Specifickým literárním počinem je „Jízdní řád Petrbokova memoriálu“

s řadou doplňků, jehož hlavním strůjcem byl již výše zmiňovaný J. Votoček, tradiční pamětní listy či pohlednice pro jednotlivé ročníky tvořil V. Stárka, pro 11. ročník ve spolupráci s Kájou Saudkem a jeden list vytvořil také Neprakta.

Dne 30. května 2015 v 10:00 hodin byl odstartován 50. ročník Petrbokova memoriálu za účasti 67 cyklistů – závodníků a početné řady doprovodných osob, diváků. Na startu byli i dva účastníci prvního ročníku, potěšující byla aktivní účast speleologů ze Slovenska včetně předsedy Slovenskej speleologickej spoločnosti Ing. Petera Holúbeka. Memoriál J. Petrboka tak úspěšně dosáhl jubilea, kterého dosažení nikdo ze zakladatelů neočekával. Současní organizátoři tak i nadále udržují vzpomínku nejen na J. Petrboka, kterého znají již jen z vyprávění, ale memoriál se pozvolna mění na vzpomínku na přátelé, kamarádky a kamarády, kteří již opustili širokou rodinu jeskyňářů a mě závěrem nezbyvá než připomenout, že mezi ně patří i někteří ze zakladatelů memoriálu včetně autora zmiňovaného „rodokrasu“ Vladimíra Stárky.